

Sztuczna inteligencja i inżynieria wiedzy laboratorium

Sprawozdanie 3

Algorytmy rozwiązywania gier

Arkadiusz Marcinowski

228160

W8, Informatyka

1. Wstęp

Celem zadanie było zapoznanie się z wyszukiwaniem strategii gry w jej drzewie stanów. Cel obejmował zapoznanie się z podstawowymi pojęciami związanymi z teorią gier (gra, strategia, drzewo gry, stan, przestrzeń stanów). Zapoznanie się z podstawowymi algorytmami oraz przebadanie ich działania dla gry w Stratego: min-max oraz alfa-beta.

2. Zasady gry Stratego

Stratego to gra turowa, ruchy wykonywane są naprzemiennie przez dwóch graczy.

Zdobywanie punktów:

- Zaznaczony cały wiersz
- Zaznaczona cała kolumna
- Zaznaczona dowolna przekątna o długości większej niż 1

Punktów odpowiadającą ilości zaznaczonych w jednym z powyższych przypadków prostych otrzymuje gracz, który jako ostatni wstawił pionek zamykający prostą.

Zamykając więcej niż jedną prostą w jednym ruchu, punkty się sumują, np. zamykając kolumnę i wiersz jednym pionkiem, na planszy 5x5, gracz otrzymuje 5+5 punktów.

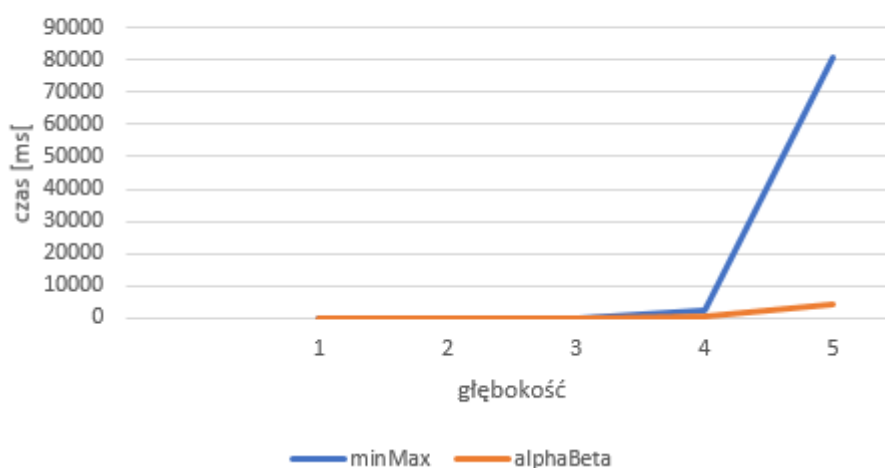
3. Algorytm MinMax, AlphaBeta

3.1. Nieparzysta liczba pól gry '49'

Algorytmy zostały porównane na planszy wielkości 7x7. Zmieniana była jedynie głębokość przeszukiwania dla algorytmów oraz algorytm który zaczynał rozgrywkę.

Pierwszy ruch:	TAK			
Głębokość	minMax		alphaBeta	
	czas [ms]	pkt.	czas [ms]	pkt.
1	0	102	0	90
2	20	97	0	95
3	116	104	40	88
4	2325	105	466	87
5	80978	118	4041	74

Zależność czasu od głębokości

Pierwszy ruch:			TAK	
Głębokość	minMax		alphaBeta	
	czas [ms]	pkt.	czas [ms]	pkt.
1	0	90	0	102
2	6	95	4	97
3	101	88	81	104
4	2056	87	560	105
5	72995	74	4551	118

Przedstawione powyżej zestawienia pokazują, że algorytm AlphaBeta jest o wiele bardziej wydajny niż algorytm MinMax. Czas jego działania jest zdecydowanie mniejszy. Oba zestawienia są swoimi odbiciami w zależności od zaczynającego grę algorytmu. Potwierdza to jedynie, że algorytm AlphaBeta działa jak MinMax, z pewną heurystyką ograniczającą czas jego działania, ale **wykonywany ruch będzie w większości przypadków taki sam.**

Należy również zaznaczyć, że zaoszczędzony czas algorytmu AlphaBeta może być zrównoważony przez głębsze przeszukiwanie, co zwiększa efektywność działania algorytmu.

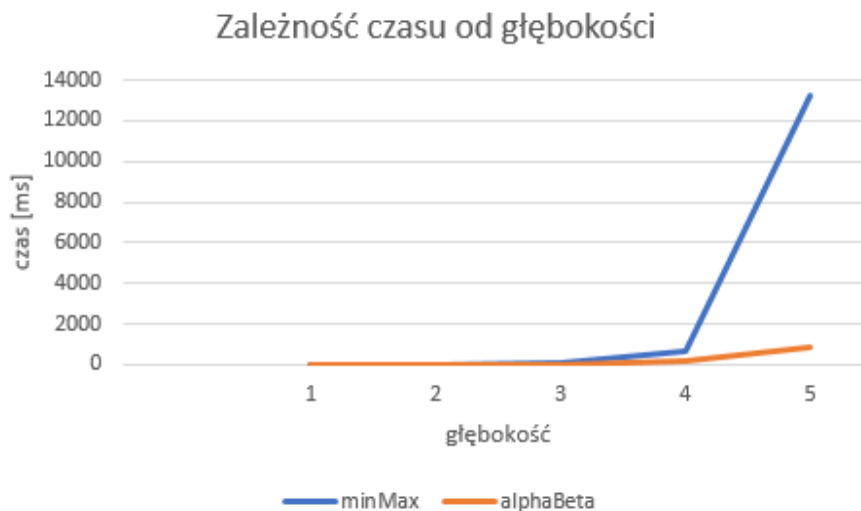
Przewaga algorytmu zaczynającego rozgrywkę jest jednak tak znacząca z uwagi na nieparzystą ilość pól gry.

3.2. Parzysta liczba pól gry '36'

Algorytmy zostały porównane na planszy wielkości 6x6. Zmieniana była jedynie głębokość przeszukiwania dla algorytmów oraz algorytm który zaczynał rozgrywkę.

Pierwszy ruch:	TAK			
Głębokość	minMax		alphaBeta	
	czas [ms]	pkt.	czas [ms]	pkt.
1	1	65	1	75
2	5	61	5	79
3	48	74	30	66
4	701	68	162	72
5	13229	62	870	78

Pierwszy ruch:	TAK			
Głębokość	minMax		alphaBeta	
	czas [ms]	pkt.	czas [ms]	pkt.
1	1	75	1	65
2	5	79	5	61
3	42	66	27	74
4	527	72	166	68
5	10959	78	1041	62

Przedstawione powyżej zestawienia pokazują, że algorytm AlphaBeta jest o wiele bardziej wydajny niż algorytm MinMax. Czas jego działania jest zdecydowanie mniejszy. Oba zestawienia są swoimi odbiciami w zależności od zaczynającego grę algorytmu. Potwierdza to jedynie, że algorytm AlphaBeta działa jak MinMax, z pewną heurystyką ograniczającą czas jego działania.

Należy również zaznaczyć, że zaoszczędzony czas algorytmu AlphaBeta może być zrównoważony przez głębsze przeszukiwanie, co zwiększa efektywność działania algorytmu.

Większe szanse na wygraną ma algorytm zaczynający rozgrywkę jako drugi, z uwagi na to, że drzewo rozgrywki jest już ograniczone przez ruch przeciwnika.

4. MinMax, AlphaBeta, heurystyki kolejności wyszukiwania

Algorytmy zostały porównane na planszy wielkości 7x7 oraz 6x6. Zmieniana była jedynie głębokość przeszukiwania dla algorytmów oraz algorytm który zaczynał rozgrywkę.

4.1. Proponowane heurystyki

Heurystyka Narożna sortuje zestaw możliwych ruchów w taki sposób, by najpierw sprawdzane były pola które leżą najdalej od środka planszy.

Heurystyka Środka sortuje zestaw możliwych ruchów w taki sposób, by najpierw sprawdzane były pola które leżą najbliżej środka planszy.

4.2. Nieparzysta liczba pól gry '49'

Przewaga algorytmu zaczynającego rozgrywkę jest jednak tak znacząca z uwagi na nieparzystą ilość pól gry.

4.2.1. Heurystyki przeciwko czystym algorytmom

W tym przypadku nie występuje powtarzalność punktów, zróżnicowana jedynie tym, który gracz zaczyna. Zaczynający gracz wciąż w większości przypadków wygrywa.

Porównując z wynikami z punktu 3:

- Heurystyka Narożna zwiększa szansę na wygraną.
- Heurystyka Środkowa zmniejsza szansę na wygraną.
- Algorytmy oparte na heurystykach działają dłużej z uwagi na złożoność obliczeniową sortowania możliwych ruchów

Pierwszy ruch:	TAK			
Heurystyka:	Narożna			
Głębokość	minMax		alphaBeta	
	czas [ms]	pkt.	czas [ms]	pkt.
1	52	110	4	82
2	67	112	10	80
3	190	111	55	81
4	2609	120	557	72
5	86956	120	3294	72

Pierwszy ruch:			TAK	
Heurystyka:	Narożna			
Głębokość	minMax		alphaBeta	
	czas [ms]	pkt.	czas [ms]	pkt.
1	62	98	0	94
2	68	78	5	114
3	212	82	91	110
4	2270	77	629	115
5	80126	77	3576	115

Pierwszy ruch:	TAK			
Heurystyka:	Środkowa			
Głębokość	minMax		alphaBeta	
	czas [ms]	pkt.	czas [ms]	pkt.
1	52	108	0	84
2	60	103	4	89
3	185	122	59	70
4	2475	129	454	63
5	87187	104	3147	88

Pierwszy ruch:			TAK	
Heurystyka:	Środkowa			
Głębokość	minMax		alphaBeta	
	czas [ms]	pkt.	czas [ms]	pkt.
1	53	97	0	95
2	75	97	8	95
3	196	81	73	111
4	2279	73	533	119
5	76939	78	3718	114

Pierwszy ruch:	TAK			
Heurystyka:			Narożna	
Głębokość	minMax		alphaBeta	
	czas [ms]	pkt.	czas [ms]	pkt.
1	0	94	60	98
2	6	114	66	78
3	120	110	130	82
4	2455	115	594	77
5	86976	115	3234	77

Pierwszy ruch:			TAK	
Heurystyka:			Narożna	
Głębokość	minMax		alphaBeta	
	czas [ms]	pkt.	czas [ms]	pkt.
1	1	82	51	110
2	8	80	67	112
3	113	81	146	111
4	2220	72	648	120
5	78195	72	3905	120

Pierwszy ruch:	TAK			
Heurystyka:			Środkowa	
Głębokość	minMax		alphaBeta	
	czas [ms]	pkt.	czas [ms]	pkt.
1	0	95	57	97
2	5	95	59	97
3	106	111	112	81
4	2388	119	542	73
5	85724	114	3341	78

Pierwszy ruch:			TAK	
Heurystyka:			Środkowa	
Głębokość	minMax		alphaBeta	
	czas [ms]	pkt.	czas [ms]	pkt.
1	1	84	50	108
2	8	89	59	103
3	120	70	136	122
4	2191	63	627	129
5	75266	88	3446	104

4.2.2. Heurystyki przeciwko heurystykom

Obserwując wyniki, można zauważyć potwierdzenie wcześniejszego spostrzeżenia mówiącego że Heurystyka Narożna poprawia działanie algorytmu. Dla wszystkich testów, przy głębokości przeszukiwania równej 1, algorytm z heurystyką narożną wygrywał pojedynek, niezależnie od tego kto zaczynał rozgrywkę. Nie miało to miejsca przy czystych algorytmach.

Pierwszy ruch:	TAK			
Heurystyka:	Narożna		Środkowa	
Głębokość	minMax		alphaBeta	
	czas [ms]	pkt.	czas [ms]	pkt.
1	57	114	5	78
2	62	118	6	74
3	196	112	68	80
4	2514	131	511	61
5	87065	104	3898	88

Pierwszy ruch:			TAK	
Heurystyka:	Narożna		Środkowa	
Głębokość	minMax		alphaBeta	
	czas [ms]	pkt.	czas [ms]	pkt.
1	6	102	57	90
2	9	93	69	99
3	134	70	142	122
4	2250	83	687	109
5	75563	88	4498	104

Pierwszy ruch:	TAK			
Heurystyka:	Środkowa		Narożna	
Głębokość	minMax		alphaBeta	
	czas [ms]	pkt.	czas [ms]	pkt.
1	58	90	2	102
2	67	99	7	93
3	221	122	81	70
4	2508	109	469	83
5	87542	104	3761	88

Pierwszy ruch:			TAK	
Heurystyka:	Środkowa		Narożna	
Głębokość	minMax		alphaBeta	
	czas [ms]	pkt.	czas [ms]	pkt.
1	2	78	71	114
2	7	74	72	118
3	111	80	147	112
4	2140	61	652	131
5	77593	88	3947	104

4.3. Parzysta liczba pól gry '36'

Większe szanse na wygraną ma algorytm zaczynający rozgrywkę jako drugi, z uwagi na to, że drzewo rozgrywki jest już ograniczone przez ruch przeciwnika.

4.3.1. Heurystyki przeciwko czystym algorytmom

W tym przypadku nie występuje powtarzalność punktów, zróżnicowana jedynie tym, który gracz zaczyna. Zaczynający gracz w większości przypadków przegrywa z uwagi na to że gracz wykonujący ruch jako drugi ma już ograniczone drzewo decyzyjne.

Analogicznie jak przy rozgrywce dla czystych algorytmów, ruch dla danych algorytmów z tymi samymi heurystykami pozostaje taki sam, więc z poniższych 8 zestawień, 4 są analogiczne.

Porównując z wynikami z punktu 3:

- Heurystyka Narożna zwiększa szansę na wygraną, pozwala nawiązać kontakt punktowy, a nawet wygrać pomimo rozpoczęcia rozgrywki
- Heurystyka Środkowa zmniejsza szansę na wygraną.
- Algorytmy oparte na heurystykach działają dłużej z uwagi na złożoność obliczeniową sortowania możliwych ruchów

Pierwszy ruch:	TAK			
Heurystyka:	Narożna			
Głębokość	minMax		alphaBeta	
	czas [ms]	pkt.	czas [ms]	pkt.
1	50	65	0	75
2	56	50	3	90
3	103	61	25	79
4	692	73	153	67
5	13109	61	827	79

Pierwszy ruch:			TAK	
Heurystyka:	Narożna			
Głębokość	minMax		alphaBeta	
	czas [ms]	pkt.	czas [ms]	pkt.
1	48	80	0	60
2	57	93	4	47
3	96	94	27	46
4	559	91	163	49
5	10712	90	935	50

Pierwszy ruch:	TAK			
Heurystyka:	Środkowa			
Głębokość	minMax		alphaBeta	
	czas [ms]	pkt.	czas [ms]	pkt.
1	57	65	1	75
2	59	58	7	82
3	99	55	30	85
4	639	63	125	77
5	12677	48	700	92

Pierwszy ruch:			TAK	
Heurystyka:	Środkowa			
Głębokość	minMax		alphaBeta	
	czas [ms]	pkt.	czas [ms]	pkt.
1	52	70	1	70
2	63	82	4	58
3	95	76	24	64
4	568	71	138	69
5	10805	83	959	57

Pierwszy ruch:	TAK			
Heurystyka:			Narożna	
Głębokość	minMax		alphaBeta	
	czas [ms]	pkt.	czas [ms]	pkt.
1	0	60	52	90
2	4	47	59	93
3	45	46	108	94
4	626	49	196	91
5	12808	50	827	90

Pierwszy ruch:			TAK	
Heurystyka:			Narożna	
Głębokość	minMax		alphaBeta	
	czas [ms]	pkt.	czas [ms]	pkt.
1	0	75	52	65
2	3	90	57	50
3	41	79	84	61
4	352	67	233	73
5	10668	79	934	61

Pierwszy ruch:	TAK			
Heurystyka:			Środkowa	
Głębokość	minMax		alphaBeta	
	czas [ms]	pkt.	czas [ms]	pkt.
1	1	70	51	70
2	3	58	53	82
3	38	64	93	76
4	589	69	216	71
5	13168	57	832	83

Pierwszy ruch:			TAK	
Heurystyka:			Środkowa	
Głębokość	minMax		alphaBeta	
	czas [ms]	pkt.	czas [ms]	pkt.
1	1	75	48	65
2	5	82	59	58
3	45	85	82	55
4	486	77	221	63
5	11050	92	919	48

4.3.2. Heurystyki przeciwko heurystykom

Jak w przypadku 4.2.2 oraz zauważeniu zależności w 4.3.1, przeprowadzone zostały tylko dwa zestawienia. Kolejne dwa miałyby analogiczne wyniki.

Obserwując wyniki, można zauważyć potwierdzenie wcześniejszego spostrzeżenia mówiącego że Heurystyka Narożna poprawia działanie algorytmu.

Pierwszy ruch:	TAK			
Heurystyka:	Narożna		Środkowa	
Głębokość	minMax		alphaBeta	
	czas [ms]	pkt.	czas [ms]	pkt.
1	51	54	1	86
2	53	56	4	84
3	95	61	33	79
4	688	63	135	77
5	12880	57	897	83

Pierwszy ruch:	TAK			
Heurystyka:	Środkowa		Narożna	
Głębokość	minMax		alphaBeta	
	czas [ms]	pkt.	czas [ms]	pkt.
1	48	50	2	90
2	51	56	6	84
3	88	49	22	91
4	659	50	129	90
5	12997	51	848	89

5. Heurystyki oceny stanu gry

5.1. Heurystyka losowa

Heurystyka ocenia stan gry przez brak analizy jego stanu i wybór losowy.

W tym przypadku nigdy nie wygrywa algorytm losowy. Osiąga on jednak zaskakująco wysokie wyniki, jeśli zaczyna rozgrywkę. Wynika to z faktu, iż plansza 7x7 zawiera 49 pól, więc zaczynający algorytm wykonuje jeden ruch więcej.

Dla planszy parzystej 6x6, algorytm randomowy nawet nie zbliża się punktowo do innych algorytmów.

Pierwszy ruch:	TAK			
Głębokość	minMax		random	
	czas [ms]	pkt.	czas [ms]	pkt.
1	65	127	1	65
2	66	143	0	49
3	178	118	0	74
4	2557	131	1	61

Pierwszy ruch:			TAK	
Głębokość	minMax		random	
	czas [ms]	pkt.	czas [ms]	pkt.
1	55	114	2	78
2	66	112	1	80
3	192	104	1	88
4	2284	112	1	80

Pierwszy ruch:	TAK			
Głębokość	alphaBeta		random	
	czas [ms]	pkt.	czas [ms]	pkt.
1	67	142	1	50
2	65	126	0	66
3	144	129	1	63
4	745	116	3	76

Pierwszy ruch:			TAK	
Głębokość	alphaBeta		random	
	czas [ms]	pkt.	czas [ms]	pkt.
1	56	112	0	80
2	68	109	1	83
3	146	118	2	74
4	794	137	1	55

6. Podsumowanie

Algorytm MinMax oraz AlphaBeta są bardzo ciekawymi sposobami rozwiązania przedstawionego zadania. Algorytmy znacznie różnią się od siebie czasem przeszukiwania drzewa gry.

Badania dla planszy gry o 49 polach pokazują, że zaczynający gracz ma przewagę. Wynika to z faktu, że wykonuje jeden ruch więcej, co zapewnia mu więcej punktów. Heurystyka narożna zwiększa szansę na wygraną, a środkowa zmniejsza szansę.

Dla planszy gry o 36 polach, wygrywa zwykle gracz zaczynający jako drugi. Wynika to z faktu, że dzięki wcześniejszemu ruchowi przeciwnika, otrzymuje już ograniczone drzewo rozgrywki. Zastosowanie heurystyki narożnej zwiększa szansę na wygraną, a środkowej zmniejsza szansę.

Heurystyka losowa nie stanowi zagrożenia dla wygranej dzięki innym algorytmom.